

KONSTANTINÁPOLYI ROVÁSFELIRAT

A címbeli rovásfeliratról korábban már írtam,¹ most azt némi módosítással, önálló írásként ajánlom. E klasszikusnak számító rováslelkünk megfejtéseit ismételten átnéztem és kifogásolom is több rovásjelének hangzósítását.

A feliratot eredetileg II. Ulászló király 1513-ban „Javuz” Vad Szelim (1512–1520) szultánhoz küldött követségének egyik tagja véshette be – Keteji vagy Kedei Székel Tamás – szállásuk (Elcsi-Hán) istállójának falában lévő márványlapra, székely rovásbetűkkel, panaszolva a kétéves kényszerű tartóztatást.

A feliratot egy későbbi, 1553. évi I. Ferdinánd megbízásából, béke tárgyalásra érkező népes magyar küldöttség valamelyik tagja fedezte fel és másolta le – Belsey János vagy Dernschwam János besztercebányai tisztviselő –, a mai napig is vitatott, lásd erről Fehérné írását.²

A rovásfelirat három másolatban maradt ránk, egy prágai, egy augsburgi a Fugger levéltárban és egy Wolfenbüttelben a hercegi könyvtárban. (uo.) Az istálló 1865-ben leégett.

A Dernschwam naptárába írt másolatot Babinger Ferenc fedezte fel és ő továbbította azt Wilhelm Thomsen dán tudósak, aki tudván magyarul, *meglepően jó* megfejtési kísérletét elküldte Sebestyén Gyulának részletesebb elemzésre. „A dán tudós nemzetközi tekintélye érte el, hogy a felirat nem a germán rúnák, hanem az ótörök-rendszerű rovásjegyek listájára került és így hivatalosan is kénytelenek voltak elismerni mindenütt, hogy a magyarságnak is volt eredeti, őshazából hozott saját írásrendszere.” (az i. m.)

A felirat olvasatával többen is foglalkoztak, Hosszú Gábor³ a következő szerzőket sorolja fel: Thomsen W., Sebestyén Gy., Németh Gy., Pais D., Vékony G., Zellinger E. és jó magam⁽³⁸¹⁾ írja, de meg kell említenem – Csallány Dezsőt és Ráduly Jánost, Négyesy Lászlót, Pálfi Mártont, Ferenczi Gézáat is.⁴ Ennek ellenére a felirat egyes részeire ma sincs elfogadott olvasat, ezért nem is szándékom bemutatni a különféle megoldásokat és az egymást javítók, kritizálók véleményét, ezek a felemlített hivatkozásokban megtalálhatók.

Egyszerűbb, ha teljesen előlről kezdve soronként és szakaszokként (nem szóhatárok) vezetem le a megfejtésemet, minthogy beálljak a többszörösen javítgatók sorába. A Dernschwam-féle másolatot használok,² tagolt egységeit megszámoztam. A felirat jeleit a nikolsburgi *ábécé* és az *ómagyar* rovásjelek (lásd az 5. jegyzet mellékletét) betűképei alapján azonosítom és hangzósítom. Az *ábécé* jeleit és a betűsört nagybetűvel, az *ómagyar rovásjelet* zárójeles (**kisbetűvel**) jelölöm, az ¹-s mély, a ²-s magas magánhangzóval harmonizáló, a ³-s tükrözött rovásjel, az összevonások (...) -be téve.

A felirat balról-jobbra íródott, ami talán nem is annyira a latin betűs sorvezetés követése, mint inkább a furfangos székely „tükröképes” rejtése.

Első sor:

·BA· XTPB· YBCXI· KEXXC· NYJK· APIAC· OŦNPOXY· OMPY· TRIKŦ· K

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

A feliratrészt első két jelét mindenki eZeRnek olvasta, nem figyelve arra, hogy a z-nek tartott első jel nem egyezik az utána következő második és harmadik szakasz szabályos **Ŧ** (**z**) betűivel, így az nem lehet a z-betű egyedüli jele! Megítélésem szerint a karakter pontatlanul van másolva, a „vízszintes” vonalnak (legalább enyhén) egyeznie kellene a mellékjelek irányával. Alakját így ' **Ŧ** ' pontosítanám, ami egyúttal a **Ŧ** + **N** (**z**⁻¹**r**) ligatúrát is jelenti. Egyébként a *wolfenbütteli* két belsővonalas jel pontosabb (jelölve van az -r- mellékjele is!).² A második tagját szögletes nagyalakú „A” betűnek másolták, amire nem fogható rá, hogy az **N** (¹**r**) rovásjele lenne (igaz volt aki erre át is rajzolta), inkább jelentené a nem szövegértő **H** + ⁻ (¹**r**-¹**r**) vagy **Π** + ⁻ (¹**r**-o/u-¹**r**) ligatúrákat! Viszont a *wolfenbütteli másolaton* ez a **Ŧ** jel látható! Arra kell gondolnunk, hogy ismét másolási hibát látunk. A jel valójában a **Ŧ** + **□** (**z**⁻²**r**) ligatúra, pontosabb alakja alatt értsd eme ' **Ŧ** ' jel tükröképét.

1. *Delibeli József*: Felülvizsgáltam mások... II. www.leventevezer.extra.hu/Felulvizsgaltam2.pdf 5–7. (2017. II. félév)

2. *Fehérné W. A.*: Az ékirástól a rovásírásig II. Buenos Aires 1975, 124-135.

3. *Hosszú Gábor*: *RovásAtlasz*. Budapest 2013, 72-74.

4. *Erdélyi István – Ráduly János*: *A Kárpát-medence rovásfeliratos emlékei a Kr. u. 17. századig*. Bp. 2010, 106–7.

5. *Delibeli József*: Kelet-európai rovásaink. www.leventevezer.extra.hu/Keleti.pdf (2017. II. félév.)

Amúgy ez a karakter látható az avarkori jánoshidai tóparton a (z-²r), a szentesi csontlapon az (²r-z) összevonásaként. (Avarkori rovás emlékeink. 2016. I. félév.)⁶

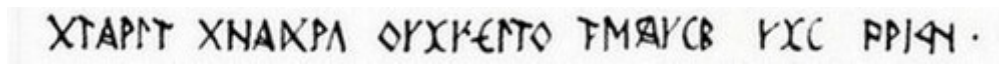
Nagyon is egyértelmű, hogy a felirat másolója nem ismerte a rovásírást, így főleg a piciny jelek irányát hanyagul követte. A fentiek értelmében:

- a helyreállított $\mathfrak{N}$ ($\mathfrak{E}$) 1. szakasz (z-¹r)(z-²r) ligatúrák (Z-¹R)(Z-²R) betűsorát hangzósítva egy nagyon is korhű: aZ/uR eZ/eR, vagyis **Az Úr ezer...** kezdőszöveget olvashatunk. (Az egy- és kéthangú egy-szótagú gyökjelek hangértékét / perjellel választom el.)
- Gond nélkül olvasható a 2. szó rovássora: „ÖCÁZ”, azaz **öcáz/ö^{tsz}áz**, írták ahogy mondták! Az χ ($\mathfrak{O}$) a Telegdi és Kájoni I. betűje.

A harmadik szónál álljunk meg egy kicsit, mert az első két egyesített jel $\mathfrak{Y}$ alakjában lévő i-rovásjelet pontosítani kell. A jobb kezdetű nikolsburgi i-betű/jel ' $\mathfrak{t}$ ' így néz ki, ezt kellett a rovónak a felirat irányába átfordítania (tükröznie). A kapott $\mathfrak{t}$ jel viszont kétértelmű, mert balról nézve jelenti az (i) és a tükrözött (i³) rovást/betűt is! A feltölt mellékjelű i-jellel a $\mathfrak{Y}$ karakter csak akkor olvasható helyesen ha az, az (i³-²t³) ligatúrát jelenti! Ellenkező esetben az (i-²t³) kezdettel a betűsor: (I-²T³)ZeNÖT. Arra kell gondolnom, hogy a rovó ismerte a tükrözés szabályát, de azt nem jelölte, feltételezte, hogy azt majd az olvasó is így fogja értelmezni! (Emlékeztetőül az 5. lábjegyzet írásából: a ligatúrában elől álló tükrözött (**vastagított**) jel helyet cserél az utána állóval, vagyis megfordítva olvassuk!)

- 3. szó betűsora tehát kiigazítva: (I³-²T³)ZNÖT, olvasata: ²T³/I³/Ze/N/Ö/T, azaz **tizenöt**.
- 4. szakasz is akkor olvasható helyesen, ha kijavítjuk a 2. összevonás hibás $\mathfrak{t}$ (²d) jelét tükrözöttre: $\mathfrak{e} = \mathfrak{t} + \mathfrak{c}$ (²d³-n), az így kapott (SZ-²T)(²D³-N)ÖBN betűsorból az eSZ/Te/N/D³/Be/N, azaz **esztendőben** már gond nélkül kiolvasható.
- 5. részben két szóra is számíthatunk. Az első (I-R-T)K betűsor jól érthető: I/R/Tá/K, azaz **írták**. A második szó összevont $\mathfrak{K}$ alakját a nagyon is szövegbe illő I + $\mathfrak{r}$ (sz-²t) eSZ/T mutatószónak olvasták. Annak sorából viszont hiányzik egy további $\mathfrak{r}$ (²t) rovásjel, ezt pótolva lesz az I + $\mathfrak{r}$ + $\mathfrak{r}$ (sz-²t-²t) összevonás (SZ-²T-²T) betűsora alakhelyes, olvasata: eSZ/Te/T, **esztet** (főlöleges toldalékkal),⁷ esetleg **eszt it**^t. Felhívom a figyelmet az *eltérő* alakú I (sz) rovásjelre! Így jelölte és különítette el a rovó, az összevont (sz) és a (²t) rovásjelet, hogy azokat önállóknak kell tekinteni (nem szótagjelek)! (Egyébként ilyen piciny vízszintes vonalú véglezárást láthatunk az sz-jelen kívül az N és $\mathfrak{r}$ jelek tetején is.)
- 6. szó: „LÁSZLO” ~ **László**.
- 7. rész szóvégi ' $\mathfrak{Y}$ ' jele a $\mathfrak{t}$ + $\mathfrak{r}$ (³t²-²t), a betűsor: KIRÁLY Ö(²T³-²T), azaz „KIRÁLY” Ö/Te/T, a **király öt**et (ő-t-et, a tárgy ragja kétszer kitéve) vagy Ö Te/T, vagyis **ő tet**^t.
- 8. szó betűjelei: „KVTT”, azaz Kö/Ve/Té/T ~ **követét**, esetleg **követet**.
- A 9. szó i-vel kezdődik és különlegessége az N (¹r) belső oldalához illesztett $\mathfrak{P}$ (a/á) betű, együtt (á-¹r) és a dupla mellékjeles (egyén alatti) t-²ket előző tükrözött $\mathfrak{t}$ (a/á³) betű, a $\mathfrak{K}$ karakter rovássora $\mathfrak{t}$ + $\mathfrak{r}$ + $\mathfrak{r}$ (a³-²t-²t). Pontosított betűi: I(Á-R)(A³-²T-²T)K hangzósítva: I/Á/Ra/T/T/Á/K, vagyis **járatják** vagy I/Á/R/Ta/T/ÁK ~ **jártatják**. Az utóbbi a helyes, kettős hangzót nem jelöltek. (Cz – F: az i felcseréltetik a j-vel, kivált mély hangú szókbán.)⁷
- 10. szó rovásjele nem azonos 5. szakasszal, a jelzáróvonalka nem az sz-betűn, a -t- mellékjelén van. A $\mathfrak{r}$ + $\mathfrak{r}$ (²t-²t) értelme iT éT, azaz **it^t é^t**, a második -t- az első mellékjelén.

Második sor:

11   12   13   14   15   16

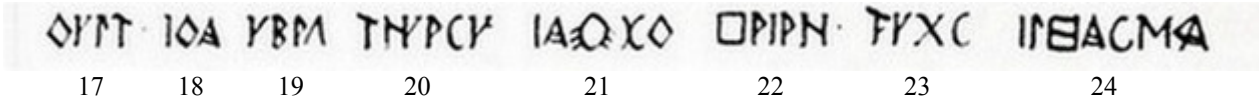
- 11. szó rovássorából kiolvasott „BILÁJI” betűsört vezetéknévnek gondolták, mivel a következő szót keresztnévnek tartották. Az idegen hangzású szó helyes írása és értelmezése: **Bilayi**, ami a szállást adó városrész török neve, ma is fellelhető!

6. A továbbiakban a magyarostortenet.gportal.hu-n lévő írásomat cím és közzététel időpontjával zárójelben adom meg.

7. Czuczor Gábor – Fogarasi János: A magyar nyelv értelmező szótára I–IV. Pest 1862–74. Rövid.: Cz – F

- A 12. szó „BaRLaBÁS” olvastát helytelennek tartom, mert a 'K' karakter nem a B-t, hanem a $\triangleright + \uparrow + \uparrow$ (${}^2\mathbf{k-a}^3\text{-}{}^2\mathbf{t}$) összerovást jelenti! A Δ alakú ($g/{}^2\mathbf{k}$) kéthangú *ómagyar* jel és változatai: Δ , $\triangleleft$ több középkori rovásfeliratunkban is látható szólóként vagy ligatúrában. A szembe néző (a/á) rovásjel „fejét” a -k- teste adja meg, szára a ferde \ vonal, amire jobbról a (${}^2\mathbf{t}$) mellékjele is rá van ültetve. A BRL(${}^2\mathbf{K-A}^3\text{-}{}^2\mathbf{T}$)ÁS betűsor olvasata: Bé/R/La/K/A/T/Á/S, vagyis **bérlakatás**. (A tükrözött a-betű most nem ligatúra kezdő, így helyben marad.) Vajon miért ily bonyolult összevonást választott a rovó? Érthetőbb lett volna a betűnkénti kiírás, hiszen hely lett volna rá.
- 13. betűsor szintén két szóból áll: KTÖ és (SZ- ${}^2\mathbf{T}$)(${}^2\mathbf{D}^3\text{-N}$)JIK, hangzósítva: Ke/T/Ö eSZ/Te/N/De/J/I/K, vagyis **ket'ő esztendejik**, írta ahogy mondta, ma már így mondanánk két esztendeig. Kiemelem a közbenső (${}^2\mathbf{d}^3\text{-n}$) ligatúra javított ' < ' karakterjelét, melyet fordítva olvasunk.
- 14. szakasz háromrészes (I-T) V($\acute{\mathbf{A}}^3\text{-L}$)T NM rovásbetűi hangzósítva: I/T Vo/L/Á/T Ne/M, azaz **it' volát/vol'át nem**. Számomra teljesen érthető: „itt léte alatt nem”. Az $\uparrow + \mathbb{A}$ ($\acute{\mathbf{A}}^3\text{-I}$) összevonásban az -á- betű az -l- oldalán.
- 15. szót „TÖN” – Pais szerint tén³ – értelemmel olvasták, ami azért kifogásolható, mert a szó inkább valamilyen felületre való helyezést, elkövetett cselekvést jelent, lásd a Cz – F: TĚSZ (te-sz); 1). és 2). pontjait. Inkább lenne szövegértőbb a lel vagy lél ige 3.-k személyű lön vagy lén régies változata, ami járás általi keresést is jelent. Én az első jel helyes hangértékét a $\uparrow$ (${}^2\mathbf{t}, {}^2\mathbf{l}$, i/ü) *ómagyar* változatból választom ki, ami $\uparrow$ (${}^2\mathbf{l}$). (E keleti és avarokori három hangzót is jelölő *ómagyar* jelről; írásaimban). A 15. szakasz betűsora tehát helyesen: ${}^2\mathbf{LÖN} \sim \mathbf{L/Ö/N}$, vagyis **lön**.
- 16. jelsora: CSÁS(Z($\acute{\mathbf{A}}^3\text{-R}$)) hangzósítás után: CS/Á/SZá/R/A, vagyis **császár'a**.

Harmadik sor:

- 17. szó „KTJI” betűalakját az utána következő Székel Tamás nevű egyén „KeTeJI” vagy „KeDeJI” jelzős előneveként értelmezték. Véleményem szerint a szó még az előző sorhoz tartozik, amellyel a rovó kétellését fejezi ki amiatt, hogy még mindig nem lelt (nem találkozott) a császárra. Ilyen értelemben „Ké/Te/J/I” ~ **két'ej**i szó alatt talán a kételyi szót kell értenünk.
- 18-19. egyértelműen személynév: SZéKeL TaMáS, **Székel Tamás**.
- A 20. rovássort általában „IRTa iNeT, IRTÁN eSZT” olvasatokkal oldották fel, ami azért sem lehet helytálló, mert a rovó az első sorban már egyszer megadta, hogy **írták esztet**, amit szükségtelen újból megismételni! Én másként olvasom, figyelembe véve a követő sorok megújított szövegét is. Ha figyelmesen végignézzük a rovássort akkor látható, hogy végét az 5. szakaszban megismert „esztet” karaktere zárja, ennek jeleit is figyelembe véve a szakasz betűsorát így állítom fel: I(R-T)ÁN(SZ- ${}^2\mathbf{T}$ - ${}^2\mathbf{T}$), hangzósításánál a követő szövegre is tekintettel kell lenni.

A 21. és 22. jelsorokat mindenképpen I. Szelim oszmán uralkodóra igyekeztek vonatkoztatni, ami aztán változatos megoldásokat eredményezett: „SzeLiMB. TörÖK (Thomsen), SzeLiMBÖK (Németh), SzeLiM-BéK (Csallány). Pais szerint olvasata /Sz^él^émbék/ vagy /Sz^él^émbék/. Zelliger szerint az utóbbi a valószínűbb olvasat... ebben az esetben a /bék/ szó bég változata lehet.”³

Nos, ez utóbbi példákat csak ezért említem, hogy milyen félrevezető a mindenáron való megfejtés kényszere! Nem gondolnám, hogy Szelim császár nevét Szelimböknek is lehet szabadon fordítani, azt meg pláne nem, hogy *csak bég* beosztású lett volna!

Az „ábécé” $\mathbb{Q}$ „emp” jelét nem fogadom el, azt *ómagyar* $\mathbb{A} + \mathbb{O} + \mathbb{E}$ ($\mathbf{z}^3\text{-}{}^2\mathbf{m-z}$) összevonásként értelmezem. Tapasztaltam, hogy az (${}^2\mathbf{m}$) $\langle + \mathbb{O}$ ($\mathbf{n-}{}^2\mathbf{m}$), $\mathbb{O} + \rangle$ (${}^2\mathbf{m-e/o}$, ${}^2\mathbf{m-n}^3$) ligatúrákat is jelenthet.

De van még egy talányos 4. jel is a sorban, nem szimmetrikus, tehát nem az χ (ö) hangjele, jobboldali íve inkább n-alakú. Nem is lehet más, mint az $\succ + \prec$ (e/o-n) *ómagyar* ligatúra.

- Mindezeket figyelembe véve a szakasz betűsora: SZL(Z³⁻²M-N³-Z)(E/O-N)K.
- A 22. szó kakukk tojása az első ' □ ' „üres” jel, az utána lévő (ÁSZÁR) betűsorról csak a CSÁ/SZÁ/R, **császár** szót jelentheti. Az üres jel így a -cs- betűt szimbolizálná, ha nem lenne alakhibás. Feltételezem, a rovó (eddig is hibátlanul írt), hogy a $\aleph$ (cs) jelét helyesen, esetleg a téglalap alsó-felső vonalát ferdén (rombusz szerűen) adhatta meg, amit a másoló (nem értvén) vélt hibaként, jóhiszeműen téglatesté javított!

A 20–22. szakasz meghatározott betűsora és hangzósítása:

I(R-T)ÁN(SZ-²T-²T) • SZL(Z³⁻²M-N³-Z)K • CSÁSZÁR
Já/R/T/Á/N SZó/T oT (öt) SZó aL/Á/Z Ne/M üZ/E/N Ki CS/Á/SZ/Á/R, azaz

Jártán szó't, ot'/öt szó aláz, nem üzen ki császár

A **jártán** alatt a jártában szót értem, vagyis mikor meghallgatásra járogatott és várt. (A Cz – F szerint az i fölcseréltetik j betűvel is, a szükséghez képest kivált mély hangrendű szókban még egy hangzó is járulván hozzá.)

- A 23. rovássor talán a felirat egyik legvitatottabb része, megfejtésének kísérletei: „Sebestyén: IteT Be, Négyessy László: ITT TeTT Be, Pálfi Márton: IteT (olv. itt tett) BE, Németh Gyula: ITTtTéBeN, Pais Dezső: ITTéBeN, Csallány Dezső: IttJáRTáBaN, Ferenczi Géza: ITTBeN. A magunk feloldása írja *Ráduly*: IdéTBen (=idejében).”⁴ Rovásjelei már ismertek, így a (I-T)TBN betűsört (az előző szövegrész folytatásaként) csak így olvashatjuk: I Te/Té/Be/N, vagyis **i** (ily) **tet'ében**. A Cz – F I (1), 1). közelséget mutató szócska (ily).

Az utolsó részt a klasszikusok egyöntetűen „száz lóval” olvasták, ami azért kétséges, mert kizárt, hogy az „öt követet” vagy „öt követet” száz lóval indították volna úton járásra!

- A 24. utolsó részben is van tisztázandó rovásjel. A szó harmadik karakterénél (ezek eddig hibásak voltak) gyanakodnunk, mert az első szó javított (**z-²r**) összevonását behelyettesítve, nem igazán szövegértő. A szó 5. jele az $\mathcal{C}$ (o) betű. Legjobb lesz, ha az ismert SZJ(?)LOV(A³-L) alapján kikövetkeztetjük a?-jel betűhangját. Az előző szövegrészt folytatva, ahhoz jól illeszkedik a SZÁ/Ja CSa/L/Ó Va/L/A, vagyis **szája csaló vala** szöveg a $\aleph$ (cs) rovásjellel. Fel is merül a kérdés, miért nem a 22. rész „üres” cs-betűje van megismételve? Sőt a *wolfenbütteli* másolaton egy jobbra döntött $\aleph$ (z) okoz („zaló”) zavart!

Végig elemezve a feliratot olvassuk el azt folyamatában ahogy róva van:

Az Úr ezeröcztizenöt esztendőben írták esztet (eszt it^t), László király ötet vagy ő tet^t követét jártat^ták,

it^t é't bilayi bérlakatás^t ket^tő esztendejik, it^t volát nem lón(lal) császár^a két^teji (kételyi), Székel Tamás jártán szó't, ot'/öt szó aláz, nem üzen ki császár, i (ily) tet'ében szája csaló vala!

Nem gondolnám, hogy az olvasatot át kellene írni mai nyelvünk szabályai szerint, így *eredetibb* és megértéséhez nem is kell külön magyarázatot fűzni. Láthatóan több szó másként is hangzósítható, ami az olvasatot csak finomítaná, de értelmét nem írná át. Bízom benne, hogy sikerült több félreértést, helytelenül másolt rovásalakot tisztáznom. Szelimet sem hívhatták Szelimböknek és Bilaji Barlabás sem vett részt a követjárásban. Igazolódott, hogy csak a nikolsburgi *ábécé* jeleivel (nagy része amúgy is *ómagyar*) a középkori rovásfeliratok egy része kizárólagosan nem is érthető meg. Szükség volt a keletről beköltözők magukkal hozott *ómagyar rováshangjaira* is! Sőt azt is kijelenthetjük, hogy a felirat rovója *nem csak ismerte az ómagyar rovásjeleket, hanem a nikolsburgival együtt használta!*

Kaposvár 2020. 09. 16.

Delibeli József
okl. építőmérnök

A rovásjelek jelölésénél felhasználtam Dr. Hosszú Gábor székely–magyar, Kárpát-medencei és kazár rováskarakter készletét. Letöltve a Rovásírás Honlapról 2009. októberben.

Az idézett mű lábjegyzetét dőlt (...) zárójelbe tettem.